

ΠΕΡΙΠΛΑΝΗΣΕΙΣ

‘Η χρήση τῶν ναρκωτικῶν ὡς ποιμαντικό πρόβλημα *

ΤΟΥ κ. ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ Μ. ΣΤΑΥΡΟΠΟΥΛΟΥ
Λέκτορας Θεολογικῆς Σχολῆς Ἀθηνῶν

‘Αν ἡ σχέση μετὰ τὸ Θεὸ ἐκφράζεται συνήθως ὡς «σχέση ἐξαρτήσεως», στὸν Χριστιανισμό θὰ ἔλεγα ὅτι ἀποδίδεται ὡς «σχέση κοινωνίας» τοῦ συγκεκριμένου ἀνθρώπου μετὰ τὸ συγκεκριμένο Θεό, τὸν ἐν Τριάδι, ποῦ εἶναι ἕνας, ἀλλ’ ὄχι μόνος. ‘Η κοινωνία αὐτὴ ἐπιτυγχάνεται μέσα στὸ χῶρο τῆς Ἐκκλησίας, ποῦ περιλαμβάνει ὅλους τοὺς ἀνθρώπους τοὺς ἱκανοὺς καὶ τοὺς σπουδαίους, ἀλλὰ καὶ τοὺς ταπεινοὺς καὶ καταφρονημένους. Στὸ σῶμα αὐτὸ τοῦ Χριστοῦ, ποῦ εἶναι ἡ Ἐκκλησία, χτίζεται ἡ ἀνθρωπότητα καὶ οἰκοδομεῖ τὴ σχέση της μετὰ τὸ Θεὸ ἀξονικά, γιατί αὐτὸς εἶναι ὁ ἄξονας γύρω ἀπὸ τὸν ὁποῖο στρέφεται ὁ κόσμος, ὁ ἀνθρώπος καὶ ἡ ἱστορία του. Κι ἀπ’ αὐτὸν λαμβάνει νόημα ζωῆς καὶ ἐλευθερίας.

Αὐτὴ ἡ κίνηση εἶναι πάντα ἡ «λύση»;

Χρήση ἢ ἀπαγόρευση;

‘Αγ οἱ ἐλεύθεροι συνειρμὸι μετὰ δὴγῃσαν νὰ συσχετίσω τὰ ναρκωτικά μετὰ τὴ θρησκεία καὶ νὰ δώσω μιὰ πρῶ-

(*) Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 308 τοῦ ὑπ’ ἀριθ. 24/1983 τεύχους

τὴ ἀπάντηση, θὰ ἤθελα στὴ συνέχεια νὰ κάνω τίς ἀκόλουθες παρατηρήσεις.

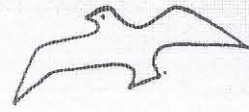
‘Η πρώτη ἀναφέρεται στὸ πιθανὸ ἐρώτημα ἀν ἐπιτρέπεται ἢ δὲν ἐπιτρέπεται ἡ χρήση τῶν ναρκωτικῶν. ‘Η ἀπάντηση σ’ αὐτὸ τὸ ἐρώτημα δὲν πρέπει νὰ εἶναι νομικιστικὴ ἢ ἕνα ξερὸ ναι ἢ ὄχι. Συνδέεται περισσότερο μετὰ τὴ σκοπιμότητα τῆς χρήσεως. Εἶναι φορὲς ποῦ εἴμαστε υποχρεωμένοι νὰ δώσουμε ἢ νὰ πάρουμε αὐτὲς τίς οὐσίες γιὰ λόγους υγείας, στὸ ποικίλο εὖρος, ποῦ παρουσιάζονται ἀνάλογες περιπτώσεις. Οἱ γιατροὶ εἶναι ἐκεῖνοι ποῦ μποροῦν νὰ ὑποδείξουν μιὰ τέτοια χρήση, ποῦ πολλὲς φορὲς ἀποδεικνύεται χρήσιμη γιὰ τὸ ἄτομο. Ἐναπόκειται στὴ διάκρισή τους καὶ στὴν υπεύθυνη ἀσκηση τοῦ λειτουργήματος ποῦ ὑπηρετοῦν, καὶ στὴ γνώση τοῦ καλοῦ καὶ τοῦ κακοῦ, ποῦ μποροῦν νὰ προκαλέσουν οἱ οὐσίες αὐτὲς. Ἀπὸ τὴ θέση αὐτὴ θὰ μπορούσα νὰ ἀναφερθῶ στὸ σημαντικό ρόλο τῶν γιατρῶν γιὰ τὴ διαφώτιση τῶν ἀνθρώπων πάνω στὴ χρήση τῶν φαρμάκων γενικά. Δυστυχῶς, μετὰ τίς πολλαπλὲς ἀσχολίες τοῦ ὀφθαλμοδότη δὲν μπορεῖ νὰ διαθέτει τὸ χρόνο γιὰ τὴν κοινωνικὴ συζήτηση τῶν προβλημάτων τῶν ἀσθενῶν κι αὐτὸ κάνει τοὺς ἀνθρώπους νὰ δέχονται ἕνα χάπι παρὰ τίς συστάσεις. Τὸ ἱατρικὸ ἐπάγγελμα φέρει μεγάλη εὐθύνη γιὰ τὸν ἐθισμό τῶν ἀνθρώπων νὰ δέχονται τὰ φάρμακα ὡς τὴν πρωταρχικὴ ἐπίλυση τῶν προβλημάτων τους. Μιὰ τέτοια στάση ἐνθαρρύνει καὶ ἐνισχύει τὴν ἐξάρτηση.

Μήπως ὅμως καὶ ἡ δική μας στάση, στὰ ἐρωτήματα τῶν ἀνθρώπων νὰ ἀπαντᾶμε μετὰ συνταγὲς καὶ κατεδατὰ —κάνε ἐκεῖνο ἢ τὸ ἄλλο— δὲν εἶναι μιὰ μὴ κριτικὴ στάση τῶν ἀνθρώπων στὶς ἐπιλογὲς ποῦ πρέπει νὰ κάνουν γιὰ νὰ ζήσουν; Στὴν περίπτωση μάλιστα ποῦ μᾶς ἀπασχολεῖ, εἶναι θέμα μαθητείας στὴν ἀρετὴ τῆς διακρίσεως, τόσο τοῦ γιατροῦ ὅσο καὶ τοῦ ἀσθενοῦς, γιὰ νὰ σταθοῦν στὴν δρθὴ χρῆση τῶν οὐσιῶν αὐτῶν γιὰ λόγους υγείας καὶ νὰ μὴ καταλήξουν σὲ ἀναπληρωματικὴ ἱκανοποίηση (ἐρξάτς) ἄλλων βαθύτερων ἀναγκῶν τοῦ ἀνθρώπου. Στὸ κάτω - κάτω θὰ μπορούσε νὰ υποστηρίξει κάποιος πῶς κι αὐτὸ ἐπιτρέπεται. Τὸ ἐρώτημα εἶδαμε πῶς δὲν βοηθάει ἀν τεθεῖ μετὰ αὐτὸν τὸν τρόπο.

‘Αγωγή ἐλευθερίας

Ἐκεῖνο ποῦ ἐνδιαφέρει, εἶναι ἡ ἐξάρτηση καὶ ἡ ὑποδούλωση ποῦ ἀκολουθεῖ καὶ ποῦ ἐμποδίζει τὸν ἀνθρώπο νὰ πραγματοποιήσει τὸ σχέδιό ζωῆς. Θὰ μοῦ ἀπαντήσετε, ἴσως, πῶς στὸ σημερινὸ μας κόσμο δὲν εἶναι τὸ μόνον

ἐ δρόμους ποιμαντικῆς διακονίας

πού κάνει τὸν ἄνθρωπο ἀγελεύθερο. Χίλιες δυὸ δυνάμεις τὸν ἐξουσιάζουν καὶ τὸν δυναστεύουν. Αὐτὸς δὲν εἶναι λόγος γιὰ ν' ἀποκτήσει ὁ ἄνθρωπος κι ἄλλο ἓνα ἀφεντικό στὸ σπιτικό του. Θὰ μπορούσε ν' ἀρχίσει ἀντιτασσόμενος, ἔστω καὶ ἀπ' αὐτό, ἔστω καὶ σ' αὐτό. Στὸ ἐρώτημα πού θέσαμε πῶς πάνω, μιὰ πρώτη ἀπάντηση μπορεῖ νὰ ἀποτελέσει ἐκεῖνο πού ὁ Ἀπόστολος Παῦλος ἔγραψε στοὺς Κορινθίους: «Ὅλα μοῦ ἐπιτρέπονται, ἀλλὰ δὲν συμφέρουν ἅλα. Ὅλα μοῦ ἐπιτρέπονται, ἀλλὰ ἐγὼ δὲν θὰ ἀφήσω τὸν ἑαυτὸν μου νὰ ἐξουσιασθεῖ ἀπὸ τίποτε» (Α' Κορινθίους ς' 12).

Ἐδῶ ἔχει ὁμοίως τὴ θέση της μιὰ δεύτερη παρατήρηση. Γιὰ νὰ μπορέσει ὁ ἄνθρωπος νὰ μὴν ἐξουσιασθεῖ ἀπὸ τίποτε χρειάζεται μιὰ δύναμη πού εἶναι δύσκολο νὰ τὴ βρεῖ καὶ νὰ τὴν ἀντλήσει ἀπὸ ἓναν κόσμο, πού τὸν κατέχουν τόσες δυνάμεις καὶ προετοιμάζουν τὸν ἄνθρωπο σὲ ποικίλες μορφές ἐθελοδοουλείας. Εἶναι βέβαιο, ὅτι μόνον ὅταν ἀγωνιστοῦμε γιὰ ἓναν κόσμο ἀνθρωπινότερο, δικαιότερο, πῶς ἐλεύθερο, προετοιμάζουμε τὸ ἔδαφος γιὰ λιγότερη ἐξάρτηση ἀπὸ οὐσίες, πού προσφέρουν ἀναπληρωματικὲς ἰκανοποιήσεις.

Θὰ ἦταν ἴσως εὐκόλο γιὰ μένα στὸ τέλος αὐτῆς τῆς σύνοψης ἀναφοράς νὰ προσάλω τὸ π ρ ὁ σ ω π ο τ ο ὕ Χ ρ ι σ τ ο ὕ σὰν τὴ δύναμη ἐκείνη πού θὰ βοηθοῦσε τὸν ἄνθρωπο, ἔχοντας ὄρεϊ σ' Αὐτὸν (τὸν Χριστὸ) τὸ κέντρο καὶ τὴν ἀναφορά του, νὰ ἀπελευθερωθεῖ ἀπὸ τὸ πάθος του (ἀπελεύθερος Χριστοῦ) καὶ νὰ σταθεῖ ἐλεύθερος νὰ πραγματώσει τὴ ζωὴ του. Νὰ προσάλω δηλαδὴ τὸν Χριστὸ ὡς τὴν «ἀπάντηση στὸ πρόβλημά» του. Καὶ

ἀκολούθησε ἔπειτα ἀπὸ προβολὴ ταινίας στὴν Τηλεόραση τὴν 1η Νοεμβρίου 1979, σὲ ἐρώτηση τῶν ἀρμοδίων πῶς κατάφερε νὰ ἀπαλλάγῃ ἀπὸ τὴ φοβερὴ μύστιγα τῶν ναρκωτικῶν ἔδωσε τὴν ἐξῆς ἀπάντηση:

Ἡ φυγὴ τους ἀγγίζει τὸν κατώτατο ἄδη. Ἰερωνίμου Μπὸς (Bosch), λεπτομέρεια ἀπὸ τὴν «ἄρση τοῦ Σταυροῦ», Μουσεῖο Καλῶν Τεχνῶν, Γάνδη (Βέλγιο).

«Τὸ πάθος ἦταν πολὺ δυνατό, εἶπε. Ὑστερα ἀπὸ ἀπεγνωσμένες προσπάθειες σκέφθηκα, ὅτι γιὰ νὰ τὸ νικήσω, ἐχρειάζομαι κάτι τὸ δυνατότερο ἀπὸ αὐτό. Σεῖς μπορεῖτε καὶ νὰ γελάσετε, ἀν σᾶς πῶ, ποῖ ἦταν τὸ δυνατότερο πού ἐχρησιμοποίησα. Ὅμως ἐγὼ τὴν ἀλήθεια θὰ πῶ, καὶ ἂν θέλετε, πιστέψτε με. Ἐξήγησα μὲ πίστη τὴ βοήθεια τοῦ Θεοῦ. Ἔτσι μόνον ἐγιατρεύτηκα»⁴.

Ἄς μοῦ ἐπιτραπεῖ, ὁμοίως, νὰ παρατηρήσω, πῶς ὁ ἱδιος ὁ Ἰησοῦς, καὶ μὲν ἐθεράπευε καὶ ἐδίδασκε, ἀλλὰ δὲν πρόβαλε καὶ τὸν ἑαυτὸ Του, ὅπως ὑποστηρίζουμε μερικές φορές, σὰν τὴν «ἀπάντηση στὰ πρόβλημάτα» χωρὶς νὰ δείχνει πῶς αὐτὸ θὰ μπορούσε νὰ πραγματοποιηθεῖ.

Οἱ προϋποθέσεις

Ὁ Χριστὸς ὡς ἡ ἀ π ά ν τ η σ η στὸ πρόβλημα τοῦ συγκεκριμένου ἀνθρώπου προϋποθέτει τὴν σ υ ν ά ν τ η σ η αὐτοῦ τοῦ ἀνθρώπου μὲ τὸν Χριστὸ ἢ μὲ ἐκεῖνον

Μετάγγιση νέας ζωῆς.

εἶναι ἀλήθεια, ὅτι οἱ σχετικὲς ὁμολογίες δὲν λείπουν. Τὸ διαπιστώσαμε ἄλλωστε καὶ προηγουμένως.

Εἶναι χαρακτηριστικὴ ἡ μαρτυρία ἐνός νέου ἑλληνα ταλαντοῦχοῦ μουσικουθητή, ὁ ὁποῖος σὲ συζήτηση πού

πού μπορεί να σταθεί στη θέση του Ίησού και να εργασθεί «έν ονόματι» Του. Σ' αυτή τη θέση μπορεί να βρεθούν οι ποιμένες μας καθώς και υπεύθυνα λαϊκά στελέχη του ποιμαντικού έργου της Έκκλησίας, όπως κοινωνικοί λειτουργοί, θεολόγοι, καθηγητές κ.β. Αυτή ή συνάντηση - απάντηση, το «καλό» συνεισπώνημα, δημιουργεί μια θετική προσωπική σχέση και προβάλλει μια νέα προσωπική ζωής, μια νέα δυναμική πορεία και λήψη αποστάσεως από τα δεσμά που τον κατείχαν⁴.

Για να μπορέσει, όμως, αυτός ο «πλησίον» μας να πάρεται απόσταση, απαιτείται μία ειλικρινής συμπράξη και συν-χώρηση από μέρος μας, ή χάλκευση μιας νέας συντροφικότητας, ώστε να μπορέσει να ξεφύγει από τις παλιές συντροφίες και παρές που το υπέβαλλαν το πάθος και τον κρατούσαν δέσμιος σ' αυτό που τον καταστρέφει και τον οδηγεί άργα προς το θάνατο. Αυτή η συνάντηση μπορεί ν' αποτελέσει γι' αυτόν μια μετάγγιση νέας ζωής για να ξεπεράσει τον θάνατο που παραμονεύει.

Σ' αυτές τις ώρες, έλα: έμεις που θα συντροφιάσουμε τους νέους ανθρώπους, χρειάζεται να τηρήσουμε τη συμ-

βουλή του Γέροντα Σιλουανού, ο οποίος παραγγέλει: «κρατεί τον νούν σου εις τον άδην και μη άπελπίζου»⁵. Όπως και να το κάνουμε, ή ψυχή αυτών των παιδιών ζει σε μια πραγματική κόλαση, ακόμα κι όταν την κόλαση αυτή την ονομάζουν «κόλαση των λουλουδιών». Μόνο ανάλογα υπαρκτικά διώματα μπορούν να μας κάνουν ικανούς να συμπαθήσουμε και να συμπορευθούμε μ' αυτούς που ή ψυχή τους άγγίζει τον «κατώτατο άδην».

Είναι, πράγματι, συγκινητικό το γεγονός, ότι ένας Έλληνας γονιός θέτει σαν προμετωπίδα του «σημειωματαρίου», που κρατούσε στα ξηρά χρόνια που «συμπαρίστατο» στο ναρκωμανή γιό του, αυτή την ίδια φράση του Γέροντα Σιλουανού. Το κείμενο αυτού του πατέρα δεν είναι ούτε μάθημα ήθικης ούτε δόγμος συμπεριφοράς. Αποτελεί περισσότερο μία μαρτυρία συγκινητικής ενός προσωπικού πατέρα με το ναρκωμανή γιό του. Ένας δι' άλλος, που δόξα τῷ Θεῷ, ταλικά αποκαθίσταται. Από εκεί και πέρα, όλα μπορούν να γίνουν εδικοδότερα⁷.

Αυτά όμως τα θέματα δεν εξαντλούνται. Ίσως χρειασθεί, λοιπόν, να επανέλθουμε.

4. Από επιστολή άναγνώστριας προς το περ. «Ο Σωτήρ» τῆς 2 Νοεμβρίου 1979, σ. 649. Προφανώς, στο ίδιο πρόσωπο αναφέρεται και ή άφήγηση τῆς Κασσιανῆς Πανουτσπούλου στο πρόσφατο βιβλίο τῆς, 33 χρόνια κοινωνική λειτουργός, Αθήνα 1983, σ. 152 - 154. Περιλαμβάνεται σε παράγραφο που τῆν επιγράφει «Τά ναρκωτικά» (σ. 149 - 154). Τά περιστατικά που αναφέρει σ' αυτήν είναι γραμμένα με επαγγελματική ελαστικότητα και άφηγηματική γλαφυρότητα, περιστατικά που καταγράφει άπο τῆν πολυτιμη έμπειρία τῆς, όπως και τά υπόλοιπα που περιέχονται στο βιβλίο τῆς. Μικρό απόσπασμα άναλοουθεϊ.

5. Σ' αυτό το σημείο μπορεί να είναι πολύ διαφορετική ή έμβόθυνση στο πνεύμα του Γ' κανόνα του Μ. Βασιλείου (Πηδάλιον 1970, σ. 590 - 592) πρὸς Π. Χριστινάκη, Τό «αυτόματον διαζύγιον», Αθήνα 1975, σ. 22). Ένδιαφέρον παρουσιάζει και ή διερεύνηση τῶν θέσεων τῆς Έκκλησίας τῶν σχετικῶν με τῆ χρήση φαρμάκων ή δηλητηρίων που έχουν ως στόχο τῆν πρόκληση θανάτου. Συγκεντρωμένοι αυτές τις άπόψεις

6. στή διδακτορική διατριβή του Π. Χριστινάκη, Η άπόπειρα έκκλησιαστικού έγκλήματος, παράγραφος 111, «Η άπόπειρα φαρμακείας». Αθήνα 1978, σ. 598 - 606.

6. Βλ. Αρχιμανδρίτου Σωφρονίου, Ο Γέρον Σιλουανός του Αῶου (1866 - 1938), Θεσσαλονίκη, Έκδ. «Ορθόδ. Κυφέλη», χ.χ., σ. 43, 217 - 222.

7. Jacques Guillon, Cet enfant qui se drogue c'est le mien (Αυτό το παιδί που παίρνει ναρκωτικά είναι το δικό μου παιδί), Paris, Ed. du Seuil, 1978, 174 σ. Βλ. επίσης το άρθρο τῆς Peggy Mann, Γονεῖς έναντιον ναρκωτικῶν, περ. «Επιλογές» (άπό τὸ Reader's Digest), Οκτώβριος 1983, σ. 116 - 121. Ένδιαφέρον παρουσιάζει και ένα σύντομο φυλλάδιο, Τά παιδιά μας, τά ναρκωτικά κι έμεις, τῆς Pro Juventute Ζυρίχης σε συνεργασία με τῆν Pharma Information τῆς Βασιλείας Βλθετίας με ώρατες γραφικές παραστάσεις του Werner Maurer. Τῆν ελληνική έκδοση έπιμελήθηκαν οι διαφημίσεις Producta Ε.Π.Ε.

ΕΝΑ ΑΛΛΙΩΤΙΚΟ ΜΗΝΥΜΑ

Αυτή ήταν ή δεύτερη γνωριμία μου με τά ναρκωτικά. Ύστερα άρχισαν να πληθαίνουν οι περιπτώσεις, μέχρι που έφθασαν να γίνουν πραγματικό πρόβλημα. Έτσι, άσχοληθήκαμε μ' αυτό πολλοί συνάδελφοί μου και προσπαθήσαμε να κάνουμε άλλοτε πρόληψη και άλλοτε καταστολή.

Σ' αυτή μας τῆν προσπάθεια μάθαμε πολλά. Μάθαμε πως όλα τά κράτη τὸ τρέμουν. Πως αυτό δεν έχει σύνορα. Ότι πρόκειται για βρώμικο κύκλωμα. Κράτη δλοκλήρα τὸ καλλιεργούν. Άλλα προσφέρονται για πέραςμα. Άλλα τὸ δέχονται και τὸ διοχετεύουν σ' έκείνους που τὸ περιμένουν.

Τὸ πιό σκληρό με τά ναρκωτικά είναι που τά χέρια π' απλώνονται να τά πάρουν είναι τά πιό τρυφερά που έχει ή κάθε χώρα, τά νεανικά. Αυτά προσπαθούν να βρουν μέσα στους καπνούς τους τὸ χαμένο τους παράδεισο. Μόλις συνειδητοποιήσαμε τὸν κίνδυνο, πήγαμε και βρήκα-

με μερικούς άπ' αυτούς τούς νέους και τούς ρωτήσαμε για τῆν αἰτία. Πήγαμε τῆν ίδια περίπου απάντηση:

—Άφήστε μας να ζήσουμε μ' έναν άλλο τρόπο ζωής. Άφήστε μας να μένουμε όπου θέλουμε. Σε σπηλιές. Στα ύπόγεια. Να γυρίζουμε με κουρέλια. Να έχουμε τῆ δική μας παρέα. Δέ θέλουμε να δεχτούμε τὸν κόσμο σας, όπως τὸν έχετε καταστήσει. Δέ θέλουμε τις άξίες που τις καταθέσατε και τις κάνετε μόνο λόγια. Δέ μας συγκινείτε πιά. Ίσως κάποτε βρούμε τῆν αλήθεια, που σεῖς χάσατε. Τότε μπορεί να σεῖς ξαναδοῦμε. Τώρα όμως όχι.

Αυτό τὸ σκληρό μήνυμα. Αυτός ο τρόπος που βρήκαν να τὸ ποῦν, με άφησε άφωνη. Άπλωσα τά χέρια. Ο πόνος έτσουζε τά μάτια μου.

—Μη σκοτώνετε τὸν εαυτό σας, φώναξα, για να τιμωρήσετε έμάς τούς μεγάλους. Κι έμεις άνθρωποι είμαστε και λάθη κάνουμε. Μη πάτε παραπέρα. Μη. Έλεος

τὸ ναρκωτικὸ δὲν ἔχει. Λύση δὲ δίνει. Τὸ θάνατο φέρνει. Μή...

—Ἔτσι ὅπως ἤμουνα ἀνασταταμένη, ἔμαθα γὰρ κάποιο νέο, ποὺ ἔσταλγε ἕνα ἀλλιώτικο μῆνυμα. Πῆγα καὶ τὸν βρήκα. Ἦταν μέχρι τριάντα χρονῶν. Ἐπαιξε κιθάρα, καὶ τραγουδοῦσε.

—Τί τραγουδᾷς; τὸν ρώτησα. Τὰ τραγούδια σου εἶναι περίεργα, τί λές;

—Τίποτα, μ' ἀποκρίθηκε. Εὐχαριστῶ τὸ Θεό. Πα-
καβόρηκα τῆ ζωῆ μέσα μου.

Αὐτὰ εἶπε κι ἔκανε νὰ φύγει. Μὲ εἶδε ὁμως ποὺ πε-
ρίμενα καὶ σταμάτησε.

—Θέλεις νὰ μάθεις τί ἦταν τὸ ναρκωτικὸ; Θέλεις
νὰ δεῖς τί κάνει;

Κούνησα τὸ κεφάλι.

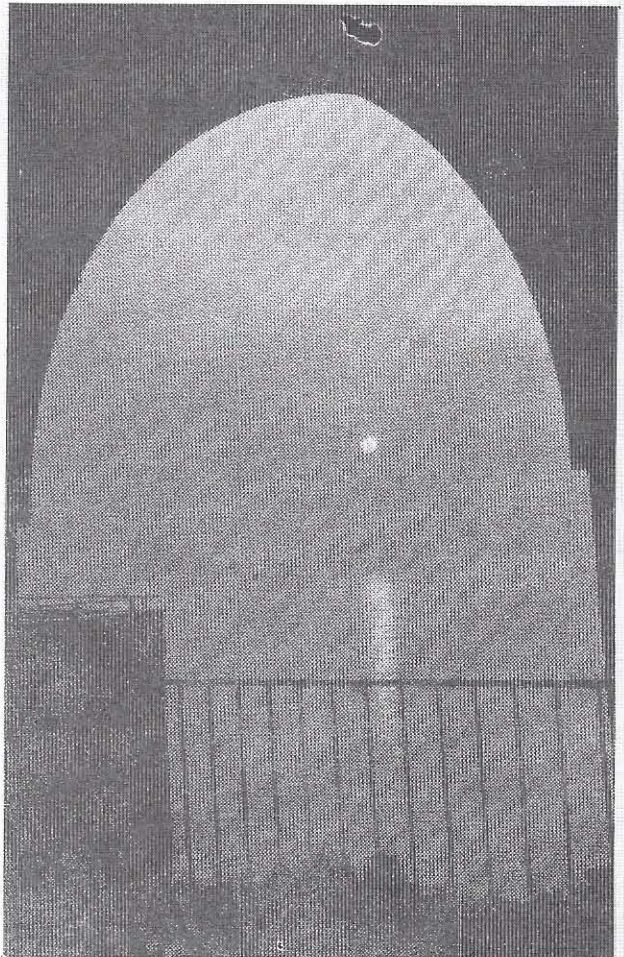
—Θὰ σοῦ πῶ. Ὅχι, γιατί ἔχει πιά καμιά σημασία
γὰρ μένα. Ἀλλὰ ἔτσι, γιατί ὅλοι ἔχουν περίεργα νὰ
μάθουν. Λοιπόν. Σοῦ δίνει μιὰ ἄλλη αἴσθηση. Σὲ πηγαί-
νει σὲ ἄλλους κόσμους. Ἐξω ἀπὸ τὸν ἀληθινό. Σὲ κάνει
νὰ ξεχνᾷς. Μπορεῖ αὐτὸ νὰ εἶναι μιὰ ἀπάτη. Ἀλλὰ ὅταν
δὲν ἔχεις ποὺ ἄλλοῦ νὰ πιστεῖς, ἡ ἀπάτη εἶναι κάποια
λύση. Μὴ φανταστεῖς πὼς ὅσοι τὸ παίρνουμε εἴμαστε κά-
τι ἄλλο. Ὅχι, ἀπλῶς εἴμαστε περισσότερο φοβισμένοι.
Πιὸ πολὺ πικραμένοι. Πιὸ μόνοι. Πᾶμε συντροφικά, για-
τί ἔχει ἀνάγκη ὁ ἕνας τὸν ἄλλο. Γιὰ τὸ ναρκομανή, ὁ
καλὸς σύντροφος ποὺ εἶναι κοντὰ του, εἶναι ἡ ζωὴ του.
Δὲν εἶναι αὐτὸ σχῆμα λόγου. Εἶναι ἡ ἀλήθεια. Ἄν δὲν
ἔχεις ἕνα ἄνθρωπο δίπλα σου νὰ σὲ ξαναφέρνει μαλακὰ
στὴ γῆ, μετὰ ἀπ' τὸ φανταστικὸ σου ταξίδι, νὰ σοῦ φερ-
θεῖ μὲ ἀληθινὴ ἀγάπη, κινδυνεύεις νὰ μὴ γυρίσεις πίσω
στὸ σῶμα σου. Νὰ χαθεῖς στὰ σκοτάδια τῆς τρέλας. Ὅ-
λοι ὅσοι θέλουν νὰ σὲ βοηθήσουν ἀληθινά, πρέπει νὰ σὲ
ἀγαπήσουν. Ὅχι, μὲ θυσίες καὶ μεγάλα λόγια, φυσικὰ
φθάνει νὰ σὲ πιᾶσουν ἀπ' τὸ χέρι, ὅταν τελειώνει ἡ ἐπί-
δρασή του. Νὰ σοῦ μιλοῦν φιλικὰ. Νὰ σοῦ ποῦν ποιὸς
εἶσαι. Νὰ σὲ πᾶνε στὸ νιπτήρα νὰ πλυθεῖς. Νὰ σὲ σπρώ-
ξουν νὰ κάνεις ἀπλὰ πράγματα γιὰ τὸν ἑαυτὸ σου.

Ἐγὼ εἶχα τὴν τύχη νὰ συναντήσω ἕνα τέτοιο ἄν-
θρωπο, ποὺ μὲ πῆρε ἀπ' τὸ χέρι καὶ μ' ἔκανε νὰ ξανα-
πάτησω στὰ πόδια μου, στὴ γῆ. Ἦταν ἕνας καλὸς, ἅγιος
ἄνθρωπος. Ἡ μέρα ἐκεῖνη ἦταν σημαδιακὴ γιὰ μένα.
Εἶχα μιὰ προχωρημένη κατάσταση. Ἐπαιρνα ἕξι χρόνια
ἠρωίνη. Εἶχα δυὸ φορές μπεῖ σ' ἕνα Κέντρο γιὰ ἀποτο-
ξίνωση στὴ Γαλλία, ἀλλὰ δὲν εἶχα ξεκόψει. Τὸ μεράκι
μου ἦταν νὰ θέλω νὰ βλέπω πὼς λειτουργεῖ ὁ ὀργανι-
σμός μου. Ἐπαιρνα τὴ δόση μου καὶ καθόμουνα καὶ κοι-
τοῦσα τὰ χέρια μου, μέχρι ποὺ τὰ ἔβλεπα νὰ μὴν ἔχουν
δέρμα. Ἐβλεπα τίς φλέβες, τὸ αἷμα νὰ κυλάει κατακόκ-
κινο. Τὰ κύτταρα μὲ τὸ πρωτόπλασμα καὶ τὸν πυρήνα.
Τὰ ἔβλεπα νὰ ὀρίσκονται: σὲ μιὰ διαρκὴ κίνηση. Ἐβρίσκω,
ἔχουμε χιλιάδες κύτταρα μέσα μας. Ἀλλὰ πιὸ ἀπλά,
ἄλλα πιὸ σύνθετα. Ἀλλὰ φτιάχνουν τὸ σῶμα, ἄλλα τὸ
μυαλό. Ἐγὼ ἤθελα νὰ δῶ τὰ κύτταρα ποὺ φτιάχνουν
τὴν ψυχὴ. Κόβτησα νὰ τελειώσω κι ἡ ἀγωνία μου ἦταν
μεγάλη. Τότε αἰσθάνθηκα τὸ χέρι του στὸν ἄμο μου.

—Θέλεις νὰ δεῖς τὰ κύτταρα τῆς ψυχῆς, μοῦ εἶπε,

καὶ μοῦδειξε τὸν οὐρανό. Ἐβρίσκω Κοσμογραφία; Φυσική;
Ἐβρίσκω γιὰ τὰ δισεκατομμύρια ζωντανὰ πλάσματα ποὺ
κινούνται στὴ γῆ, στὴ θάλασσα, στὸν οὐρανό; Κοίταξες
ποτὲ τ' ἀστέρια, τὸν ἥλιο, τὸ φεγγάρι; Πρόσεξες τὴν κί-
νησή τους; Εἶδες τὴν ἁρμονία ποὺ ἔχουν μέσα τους; Εἶ-
δες τὴν ἀπόλυτη σοφία; Πρόσεξες πόσο μεγάλη εἶναι ἡ
ζωὴ; Κατάλαβες τὴ δύναμη ποὺ ὑπάρχει πάνω ἀπ' ὁ-
λους; Ἄν ναι, πλησίασέ την.

Αὐτὰ τὰ λόγια, ἐκεῖνη τὴν ὥρα μὲ ξάφνιασαν. Πῆγα
πολλὲς φορές καὶ βρήκα αὐτὸν τὸν ἀπλό, ἤρεμο ἄνθρωπο.
Τοῦ ζήτησα νὰ μοῦ δείξει τὸ δρόμο. Ἐκεῖνος μοῦ εἶπε
ἕναν ὕμνο. Ἀπὸ τότε ἔμαθα νὰ τραγουδάω τὸ τραγούδι
τῆς γαλήνης καὶ βρήκα τὸ νόημα τῆς ζωῆς. Αὐτὸ δὲν σ'
ἀφήνει νὰ ἔχει ἄγχος. Τότε σκέφθηκα: Ὅταν δὲ μπο-
ροῦν νὰ γίνουν οἱ ἄνθρωποι καλοὶ, γίνε ἐσὺ καλός. Αὐτὸ
προσπαθῶ νὰ κάνω.

Μιὰ καινούργια μέρα γεννιέται...

Ἐφυγε. Ἐμεῖνα καὶ τὸν κοιτοῦσα ποὺ χανόταν. Μοῦ
φάνηκε πὼς κάπου μακριὰ ξημέρωνε.

Εἶναι ἄμορφο πρᾶγμα τὸ ξημέρωμα. Εἶναι μιὰ και-
νούργια μέρα ποὺ γεννιέται...

ΚΑΣΣΙΑΝΗ ΠΑΝΟΥΤΣΟΠΟΥΛΟΥ
Κοινωνικὴ Λειτουργός